

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1911. XL. évfolyam 38. szám. Csütörtök, február 16.

Bosznia és Hercegovina. — Pap Géza a bosnyák kérdésről. — — február 15.

A magyar delegáció egyesült négyes albizottsága legutóbbi ülésén tárgyalta a bosnyák költségvetését. A költségvetés előadója Pap Géza, a bégaszentgyörgyi kerület országos nevű, kitűnő képviselője volt, aki a tőle megszokott nagy tudással és alapossgal szólt a bosnyák kérdésről s beszédében nagy hatással fejtette ki, hogy Magyarországnak Bosznia és Hercegovinára vonatkozó történelmi joga épségben tartassék s mi a magunk jogairól nem mondunk le.

Pap Géza nagyérdékű előadását kötelességünknek tartjuk ismertetni s az alábbiakban bő kivonatban a következőkben közöljük:

A bosnyák viszonyok.

Pap Géza a delegációban mondott beszédét a bosnyák viszonyok fejtegetésével kezdte. Ismertette a Bosznia és Hercegovina területén levő parancsnokságok, csapatok és intézetek 1911. évi rendkívüli szükségletét és kiemelte, hogy a költségvetés, mely elég jelentékeny, csaknem valamennyi címén feltalálható. Oka ennek részben a drágaság, részben pedig a legénység létszámának felemelése, a jobb élelmezés, a jóállomány beszerzésének nagyobb árkülönbsége. A költségvetést a közös pénzügyminiszter a szerajevói tartománygyűlés elé terjesztette, de az eddig még nem tárgyalta le. A közös pénzügyminiszter a múlt évi delegáció elé terjesztette Bosznia és Hercegovinának az 1908. és 1909. évi közigazgatási állapotáról szóló jelentését, ezt azonban az idő rövidsége miatt, az 1910. évre vonatkozó, még nem állítható össze, hogy az be lenne mutatható.

A legutóbbi delegáció óta a tartománygyűlés több közérdekű ügyet intézett el. Örömmel konstatalható, hogy a tartománygyűlés főképen a mezőgazdasággal összefüggő kérdésekkel foglalkozott, melyek ott kiváló jelentőséggel bírnak, de foglalkozott más, általános közgazdasági jelentőségű ügyekkel is. 1910-ben keresztülvitték ott a népszámlálást, amely azelőtt 15 évvel történt: utójárja és hozzávetőleges számításával 20%-os

gyarapodás mutatkozik, a lakosság száma körülbelül 1,900 000.

Elismeréssel szól az előadó a közös pénzügyminiszter gondoskodásáról, melyet a munkástügyi viszonyok szabályozása körül a legutóbbi időben kifejtett. Örövendően konstatalja többek közt a gondoskodást a felekezetek közti békés egyetértés érdekében, ami ott különös jelentőséggel bír, minthogy a társadalomtagoltság felekezeti alapon áll.

Szükségesnek tartja az előadó, hogy az ottani állapotok, melyeket az alkotmányos élet megnyitásával ott létesítettek, egy darab ideig változatlanul fennmaradjanak, mert csak hosszabb megfigyelésből lehet majd megítélni a szükséges módosításokat.

Bosznia Magyarországgal.

Ezután áttért Pap Géza Bosznia hovatartozásának kérdésére. A legutóbbi delegáció előadói jelentésébe a négyes albizottságban folytatott tárgyalások alapján egy par nevezetes megállapodás vétetett fel és ezek érdemesek arra, hogy rájuk ez alkalommal is visszatérjen az albizottság. Fentartandónak véli a szóok azt az álláspontot, hogy Magyarországnak Bosznia és Hercegovinára vonatkozó történelmi joga épségben tartassék és ez idő szerint ne történjen semminemű intézkedés, ami e tartományok hovatartozandóságának, illetőleg hovatartozandóságát végleges rendezésének prejudikálhatna. Ez a kérdés egyébként nem is tartozik a delegáció illetékessége alá, de az 1860: VI. t. c. alapján állva, nem hagyhatja ezt a delegáció érintetlenül. Ez nemcsak nem zárja ki azt, hogy Bosznia és Hercegovina ügyeivel a delegáció rendszeresen és behatóan foglalkozzék, hanem ezt kötelességévé is teszi és annak összes Magyarországgal létesített és létesítendő szálait ápolnunk és figyelemmel kell kísérnünk, megemlékeznünk azon állítólagos eltérésekről, mely a magyar és az osztrák parlament elé terjesztett és az annexió törvénybeiktatásának tudomásulvételét tárgyzó két előterjesztés közt fennáll, az előadó röviden fixirozza a magyar álláspontot, mely annak idején bizonyára egyetemes meggyőződése lesz a magyar törvényhozásnak. Azon nyilatkozatokkal szemben, melyek a magyar történelmi jogoknak csak bizonyos, nem érdemleges súlyt akarnak tulajdonítani, megjegyzi az előadó, hogy történelmi jogainknak alapjai az ezen jögon sarkalló elévülhetetlenségben gyökeresnek. *E történelmi jog hatályossága csak szilnetelt, de nem szilnet meg, amint hogy a nemzetközi jog nem ismer ezen a téren elévülést.* Elévülés csak akkor áll be,

illetőleg csak akkor képződik új állapot, ha egyezményes uton az illető jogfentartó fél arról lemond. *Mi a magunk jogairól nem mondunk le, azokról nem is mondhatunk le.*

A kmet kérdés.

Fentartandónak véli végül Pap Géza azt az álláspontot, melyet a legutóbbi delegáció négyes-albizottsága elfoglalt e tartományoknak legfontosabb közgazdasági kérdésében a kmet-ügyek mikénti rendezésében, t. i. hogy a megváltás fakultatív módon oldassék meg, az ottani földbirtokosok gazdasági érdekeinek figyelembevételével. Öbajtandó továbbá ugy e tartományok mint Magyarország szempontjából, hogy a doboj-samaczi vonal kiépítése által a szerajevói összeköttetés könnyíttessék, hogy a kereskedelmi forgalom Magyarországgal ezáltal erősíttessék, mert egymásra utaltságunk folytán okos és céltudatos közgazdasági politikát csak ezen egymásra utaltságunk helyes felismerésével folytathatunk.

Pap Géza ezután annak a felfogásának adott kifejezést, hogy a delegáció ezidő szerint is csak helyeselheti azt a politikai irányt, melyet a közös pénzügyminiszter Boszniában és Hercegovinában követ és a miniszter iránt való elismeres kifejezésre juttatásával ajánlotta a költségvetés elfogadását.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybeeskereki meteorológiai állomás időjárását jelentése.
Február 16.
Barométer süllyedő, délután 1:38 órakor: 770.4 mm.
Hőmérséklet: maximum —4.4 C°, min. —14.4 C°. Csapadék: —.
Felhőzet: — Szélirány és erősség: SE 1.
Jólat a következő 24 órára: Száraz. Később onyhébb.
Jelmagyarázat: A barométer állása a déli irányban tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnapi este 8 óra 38 percg; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percg; felhőzet: Ci — fűtőfelhő, Cu — gomolyfelhő, St — rétegesfelhő, Nb — esőfelhő, Ci-St — felhőfátyol, Ci-Cu — bárányfelhő, Cu-St — réteges gomolyfelhő. Szélirány: N — északi S — déli, W — nyugat, E — kelet. Felhőzet nagyság: 0 — tiszta ég, 10 — teljesen borult. Szélerősség: 0 — szélcsend, 8 — nagy vihar.

— Személyi hir. Jankó Ágoston alispán ma reggel visszaérkezett Budapestről, ahol a földmívelési miniszteriumban az alduai öblőzet ármentesítése dolgában tárgyalt.

„TORONTÁL“ tárcája.

Utilevelek.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —
— Londoni képek. —
Londonból az ember a South Western & Chatham Railway Comp. Charing Cross állomásáról indult el a continens felé. Amint a Thames széles hidjára fektetett sínparák és váltók tömkelegén keresztül hatolt a vonat és a Camon és St.-Paul állomásokat elhagyta, a házfedelekéből kiálló kéményerdőben találja magát, mert jó ideig magasan száguld a vonat és tör magának utat a füsttől sűrűsödött piszkos ködön keresztül.
Nemsokára azonban láthatóvá válnak a felső emeletek, majd az épület középrészek, végre a földön rohan tovább vonatunk. A kocsi-ban, amint a házak közül kiszabadult a vonat, világosabb lesz. Körülöttünk a mezők, ligetek és parkokkal övezett villák, lakok és kastélyok fekszenek. Az angol a komor mézsziklákon elterülő kopárságot mesterségesen megkorrigálta, tavakat, parkokat és utakat varázsolt festői szépségszuszáságban rajta. Át meg át van hálózva a vidék vasutakkal, amelyek egymást keresztezik, egymás fölött és alatt haladnak, percekig tartó alagutakon bujnak keresztül és a vonat versenyt fut a folyók és patakokkal árkon bokron át.
Kondák és juhnyájak legelnek a réteken, míg a kőzutakon kerékpárosok és automobilon utasai tekintenek reánk. Kisebb nagyobb kiránduló és nyaraló helyek maradnak mögöttünk nagyobb városok állomásain is átszáguld a vonatunk, amely Londontól Doverig, Folkestoneig és vissza meg se áll.

Londonban a „season“ május és júniusban van. Ekkor megszűnik a köd és megtelnek a londoni paloták, a Buckingham Palace, a Malborough house, a Sommerset house a Burlington house s.b. Talyho fogatok róka vadászatokra és löversenyekre viszik a mulatókat és egymást érik a partiek és trip-ek.

A Hyde park nagy arányában pompás látványt nyújt széles kocszi, lovagló és gyalog sétálók számára készült utaival. Az óriás-tavon kacsák és más vízi szárnyasok usznak és várják a nekik dobott morzsákat.

Három különösen kiemelkedő látványlójja van, a kapubejáraton kívül: III. György király által emelt, Achilles szobor, a Victoria királyné férje emlékére épült „Albert memorial“, mely magán viseli a gyöngéden szerető hitves, a finom lelkű hölgy és a királyné művészkét, mely megnyilvánult abban az emlékműben, mely földszét képezi a Hyde Parknak. A harmadik a márvány diadalív, a többi kisebb emlékmű mellett, amely ezt a természetesen látszó nagy mesterséges parkot tartkítja. A többi között még nagyon szép a St.-James park, mely a Buckingham Palace előtt terül és amelyre a Wellington Baracksból szép kilátás nyílik.

A park tavát árnyaslombu fák között pompás hid hidalja át és d. e. 10 óra és 11 óra között visszhangzik a „Wellington Baracks“-ból kiinduló királyi palotaórség zenéje a parkban. Elöl megy az órség parancsnoka, utána jön a zenekar a zászlóval, a zenét követi a skót dudások kara, majd a dobosok és pikulások haladnak. Az órségnek, miként a zenekarnak is, medvebőr süvegük van, fehér spencerszerű kabát és szürke nadrág az egyenruhájuk, a skótoknak fehér kamáslijuk van, az altisztek fehér spencer

helyett vörös kabátot viselnek. Nagyon festői, de csak parádnak való ez a gyakorlatiatlan, jó célpontot mutató egyenruha.

A Wellington laktanya udvarán gyorsmenetelést gyakorol 2 csapat polgári ruhában; ezek rendőrjelöltek, akiknek meg van engedve, hogy itt tartásák gyakorlatukat.

A St.-James parktól letérve jobbra található a „Nacional Gallery“, a nemzeti képtár. A hotelomból kiindulva reggel, rövid 20 perc alatt elérhettem volna a Charing Crossal átellenben lévő rövid utcán át a „Trafalgar Square“-t a Nelson admirális emlékoszlopával, mely a Nacional Gallery előtt áll; de nem bántam meg, hogy a London Bridgetől a Westminster Bridgeig sétáltam jó egy és fél órát, mert a Thames-partján lévő Cecil hotel, a paloták végtelen sora és az élénk forgalom kárpótolt az ut hosszadalmaságáért, mely után a Nacional Galleryt elértem.

A Louvre képtára Párisban, a müncheni pinachotek, a wieni Schönborn képtár, a newyorki Central-park muzeum képtára és más régi mesterek képeit muzeumban foglaló képtárak mondhatni kevésbé tanulságosak és kevésbé áttekinthetők, mint a londoni Nacional Gallery.

Az előcsarnokban a toskáni iskola portretjaival kezd meg a kiállítás. A 2. és 3. szánadból való arcképek láthatók itten, a következő termekben 1276-ból Giotto 2 apostola, Lorenzettől 1345-ből apáca portrait-k láthatók. Itt vannak kiállítva Cinabne képei 1240-ból, Lorenzo Monaco 1370-ből származó festményei, 1326-ból Buenaventura Krisztus a keresztifán képe, 1333-ból Spinello Aretino képek vannak, tovább a milánói és velencei iskola mestereinek képei láthatók, Paolo Veroncze, Michel Angelo (Buenorotti) több művel vannak képviselve,

— Izraelita istentisztelet. A nagybecskereki izraelita templomban a péntek esti istentisztelet 5 órakor kezdődik.

— A nagybecskereki patronage-egyesület közgyűlése. A nagybecskereki patronage-egyesület holnap pénteken délután 5 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését a törvényszéki palota 55. számú termében, amelyre az egyesület elnöksége az alapszabályok 14 §-a értelmében külön meghívók mellőzésével ezúton hívja meg az egyesület tagjait. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Evi jelentés. 2. Zárószámadások megvizsgálása, elfogadása s a felmentvények megadása. 3. Az 1911. évi költségvetés megállapítása. 4. A tisztviselők és a választmány megválasztása.

— Köszönet. A nagybecskereki közgazdasági bank 50 koronát adományozott a filharmoniai egyesületnek, amiért hálás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— Mayer Jenő állapota. Mint örömmel értesülünk Mayer Jenő állapotában a mai nap folyamán határozott javulás állott be. A beteg nyugodt, láza nincs, sőt egy negyedóra eszméletre is tért, amikor betegágyánál őrködő édesanyjával keveset elbeszélgetett.

— Korcsolyaverseny. Nagyszámu nézőközönség előtt folyt le tegnap délután a városi jégpályán a helybeli főgimnáziumi tanulók korcsolyaversenye. Ez alkalommal két mérkőzés volt. Egy 600 méteres az ötödik és hatodik osztályú növendékek számára s egy 400 méteres, amelyben a harmadik és negyedik osztályú növendékek vettek részt. A 600 méteres versenyben elsőnek Láng Imre V. osztályú tanuló érkezett be, (feltartva) második lett Pakróczy Daniel szintén V. oszt. tanuló. A 400 méteres versenyben első lett Lucsics Miklós IV., második Ellmer Gyula III. oszt. tanuló. A zsűri tagjai voltak: Demkó István és Watty-Pelbárt Dezső, akik tisztjüket a szokott körültekintéssel látták el, míg a verseny rendezéséért Christian Jenőt, a főgimnázium agilis tornatanárát illeti az elismerés.

— A nagybecskereki rendőrség és a dzsiu-dzsidzu. Megirtuk már, hogy Sumakoff Sándor, a hírneves orosz athléta városunkban időzik s itt svéd-gimnasztikai és dzsiu-dzsidzu tanfolyamot szándékozik rendezni. Sumakoff, aki Magyarországon már több mint 30 vidéki városban a rendőrségi és csendőrségi megtanította a japán védekezési módszere, a nagybecskereki rendőrséget, csendőrséget és a tűzoltóságot is hajlandó volna kioktatni a dzsiu-dzsidzura, nemkülönben tüzesetknél a praktikus és gyors mentési munkára. Reitter Oszkár rendőrkapitány ez irányban ma kérvényt intézett a város tanácsához, amelyben szakszerűen ismertette a dzsiu-dzsidzunak a rendőrségre és csendőrségre nézve rendkívül nagy előnyeit és praktikus hasznát, kéri a városi tanácsot, hogy a rendőrség, csendőrség és tűzoltóság számára rendezendő tanfolyamhoz szükséges 300 korona költséget szavazza meg. A városi tanács legközelebbi ülésében fogja tárgyalni a rendőrkapitány kérvényét.

Más teremben a Bothicelli iskola és a római Palmezana képei láthatók. A nápolyi iskola Salvatore Rosa, Jacob Robustii Tintoretto, Titian Vecellio által van képviselve. Spanyol iskolából kimagasló Murillo Szt. családja és Szt. János a bárányai, Rubens 3 gráciája, Velasquez portrajai és Francese Ribarta. A hollandi és flammandi iskolából Cuypp. Van der Eckhardt, Van Ruysdale, Hubonna, Hosh, Van Vermeer, Van Ostade, Van der Meer, Pieter Potter, az angolok közül Reynolds, Gainsborough, Scott, Hogarth, Wilson Constable, John Crome, Ladbroke, Lid Edward Candseer, Sir Tom. Lawrence vannak képviselve. Különösen szép Holbein képek láthatók itt a német iskolából.

De lehetséges-e a tárca rövid keretei között minden látni valót leírni, avagy képes volnék-e a British muzeum összes műsineiről számot adni, csak röviden emlékezem meg arról a sok szoborról, melyet a régi egyiptomiak és rómaiak, meg görög szobrászok képzeletének voltak eredményei. Az angolok felhalmozták itt ezeket, valamint az ó egyiptomi, római és görög edényeket, a mumiákat osztályozták, kivették sarcófagjaikból és bemutatták, hogy azok a hatalmas pharaok is, akik ezen kőkolosszusokat emeltették, tehetetlen mumiákká váltak, pedig reszkettek, ha csak nevüket hallották is a népek milliói hajdan előttük.

Az ékszerek és ékkövek között, melyeknek hatását a villamos világítás által fokozták, két magyar ékszer is látható.

A British muzeumban az okmány és autogrammterem valóban tanulságos tárgyakat tár elénk. Hogy hosszadalmas ne legyenek, megemlítem, hogy a papír kor előtti időből viasztáblába vésett jambicus verstördek látható, ott van Demosthe-

— A hitvesgyilkos vége. Nagykirindáról jelentik: Sztánkov Zsivoin ottani lakost tegnap reggel istállójában felakasztva, halva találták. Sztánkov több évvel ezelőtt első nejét meggyilkolta és 12 évi fegyházat ílt, ahonnan kiszabadulván újra megnősült, de ivásnak adta magát. Ugy látszik, hogy az öngyilkosságot ittas állapotban követte el.

Irodalom.

— Magyar Figyelő. Tisza István gróf és Herczeg Ferenc folyóiratának legújabb, negyedik számában az érdekes olvasni valók sorozatát Tisza cikke nyitja meg. Wertheimernek nagy Andrassy-könyvét ismerteti erős kritikával s a nagyon becses helyreigazítások egész sorával gazdagítja ezt a fontos problémát. A tengelye ennek a cikknek a Deák-féle kiegyezés igazi története s bizonyára nem érdektelen dolog, hogy éppen Tisza mondja el a nevezetes eseménynek sokszor félremagyarázott menetét. Réz Mihály és Herczeg Ferenc a radikális nemzeti-ségi politikát vizsgálják egy-egy cikkben s rámutatnak arra, hogy a hangzatos jelszó alatt tulajdonképpen mi is rejlik. William Alexandre Coote. „A fehér rabszolgakereskedés” ellen való küzdelem világhírű vezére a Magyar Figyelő számára cikket írt a leánykereskedés kérdéséről. Farkas Pál „A múlt fogalmi és a jelen fogalomzavara” című a nyugati kultúra és a progresszív eszmék kérdését világítja meg. Kisbán Miklós zamatos elbeszélése, Perczel Dezső visszaemlékezései, Sebácher Miksának a beteg munkások és az orvosok viszonyáról szóló tanulmánya, Lyka Károlynak Székely Bertalan festészetét méltató cikke, Alexander Bernátnak Prohászka Ottokár filozófiáját elemző tanulmánya után a Följegyzések rovatában érdekes kisebb tanulmányok, megjegyzések, hozzászólások következnek. Ez a gazdag tartalom a fiatal folyóirat magyar kultúrtörékvéseit nagyon beszédesen tolmácsolja. A lap havonként kétszer jelenik meg, előfizetési ára negyedévre 6 kor., félévre 12 korona, egész évre 24 korona. Előfizetést elfogad a kiadóhivatal, Andrassy-ut 10., s minden könyvkereskedés.

— Aurora. A modern művészi és irodalmi törekvéseknek új lapja indult meg Aurora címen Cserna Andor szerkesztésében. A havonként megjelenő folyóirat, mely arányos felosztásban egyenlő nagy teret szentel hasábjain nívós esszékben és objektív kritikákban az irodalom, művészet, színház és zene nagy birodalmának, most megjelent első száma a modern magyar írók színe-javát szóltatta meg és változatos tartalmánál, hangjának előkelő színvonalánál fogva méltán tarthat igényt a közönség érdeklődésére. Az első szám tartalma a következő: Az új magyar regény. Miklós Jenő. — Zenei kérdések. Kern Aurel. — Művészet és kultúra. Böllöni György. — Késő. Balazs Béla novellája. Sárarany. Móríz Zsigmond regénye. Lengyel Menyhért. — A vad pap. (Verhaeren versének fordítása) Kosztolányi Dezsőtől. — Újságírás és irodalom. Földi Lajos. — Leányok beszélgetnek. Fodor Gyula. Csoda. Szilágyi Géza költeménye. — Nipponizmus. Relle Pál. — Rippl Rónai

nes de Falsa Legatione műve vellumra írva ami a papyrusnál alsóbb rendű, ott láthatni a Magna Chartát, X. Leo pápa hulláját, melyben VIII. Henriket a hitvédezőnek címezi, Nagypéter, XIV. Lajos, Nagy Frigyes, Napoleon, V. Károly, Beacons Field, Bismark, Victor Hugó stb. kéziratai is. A minden időbeli és alaku pecsétek és patensek és irótkönyvek sokasága.

Érdekesek az érmek között a 2000 éves Cunobellinus (Shakespeare Cymbelinéje), Mu odunum (Colchester) ban vert pénzei a sceat, a bronz stycia; Aethelred 670, Offa 757—796 által verett pénzek, ez utóbbi verette az első pennyt. A norvég betörések korából eredő pénzek, melyek northumbriaiaknak nevezetnek. A Saxon stycak, melyek később a Hiberno dán uralkodók által verettek. Ezek között az Eanred az első és Anlaf az utolsó uralkodó volt, ezen uralkodó pénzein látható a holló a Vickingek ismert jelvénye.

A legkülönösebb II. Harold pénze, amelyen a „Pax” felirat olvasható, holott rövid de viharos uralkodása Seulaenál véresen végződött.

A polgárháború idejéből Oxford, York, Shrewsbury és Bristol is pénzverő helyek voltak. I. James Lord Harringtonnak adott pénzverő jogot. A Yorki és Canterbury érsek is verethettek pénzt. II. Henrik oly sok pénzt veretett, hogy két generáción keresztül se kellett többet veretni.

Amialatt mindezeket leírtam, a hajó Ostendben kikötött és siettünk a vasúti kocsiba, mert ennek a bájos tengeri fürdőnek ködös, zimankos téli kinézése nem marasztaló, hanem az ember igyekszik melegebb helyre távozni. És a gyorsvonat nemsokára Bruxellesbe vitt bennünket.

L. Gyárfás Olivér.

József. Rózsa Miklós. — Homonnai Albert. Sebestyén József. — A főlapot terjedelmes szemle-rovat egészíti ki, melybe Bíró Lajos, Böllöni György, Bánóczy László, Bálint Lajos, Erdély Jenő, Kuncz Aladár, Kósa Miklós és Cserna Andor írtak kritikákat az elmúlt hónap jelentősebb irodalmi és művészeti eseményeiről. A folyóirat művészi címlapját Mihály Lili rajzolta. Az Aurora előfizetési ára egész évre hét korona, Egyes számának ára 60 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (Budapest, V., Visegrádi-utca 3) lehet kérni.

— A Politikai Hetiszemle politikai, közgazdasági és társadalmi hetilap legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Az ujorszámlásamelés és a rekompenzációk. Irta: R. — Belföld. A politikai helyzet. Irta: sz. s. — Magyarország történelmi jogai Boszniára. Irta: Dr. Eötvényi Nagy Olivér. — Külföld. Anglia és Ausztria-Magyarország keleti politikája. Irta: Székely Sámuel. — Közgazdaság. A kereskedelmi kormány munkája. Irta: Nos. — Az értéktözsde. Irta: B. A. — Társadalom. A király Budapesten. Irta: Senex. — A hétről. Andrassy Gyula székfoglalója. — Lánzy Leó kitüntetése. A kötelező koronaszámítás. — Közgazdasági közlemények.

Mulatság.

Farsangi naptár.

Február 18. A szerb egyházi dalárda dalestéje.
Február 28. A filharmonikusok vigestéje.
Március 4. A nagybecskereki könyvnyomdások Gutenberg-estéje.

— A filharmonikusok vigestéje. A nagybecskereki filharmoniai egyesület febr. hó 28-án vigestélyt rendez a Kaszinóban. Az estély részletes programját most állítjuk össze.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

A bankvita — A záróbeszéd.

Budapest, febr. 16. (A „Torontai” eredeti távirata.) Csöndes, egyhangú ülése volt ma a Háznak. A titkos akták sem izgatták már a kedélyeket s a zárószónokok szaporán adták le mondanivalójukat, úgy, hogy holnapra a záróvita előreláthatólag véget ér.

Az ülésen Návay Lajos alelnök elnököl, aki elnöki előterjesztései során bemutatja a Szilágyisomlyón megválasztott Barabás Béla megbízó levelét.

Ezután nyomban folytatták

a bankvita záróbeszédeit.

Ma Abraham Dezső, Egry Béla és Hegyi Árpád élnek a zárószó jogával. Az ülés folyik.

Miniszterek titkos tanácsosi esküje.

Budapest, február 16. (A „Torontai” eredeti távirata.) Hazay Samu, Székely Ferenc és Serényi Béla gróf miniszterek ma délelőtt tették le a budai királyi várpalotában a titkos tanácsosi esküt a király kezébe.

Általános kihallgatás a királynál.

Budapest, február 16. (A „Torontai” eredeti távirata.) Ma délelben a budai királyi várpalotában a király általános kihallgatást adott, amelynek során többek között megjelent a király előtt Berzeviczy Albert, Dániel Ernő báró, Desseffy Arisztid, Hornig Károly veszprémi püspök és Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter.

Az új számszéki elnök esküje.

Budapest, febr. 16. (A „Torontai” eredeti távirata.) Thuróczy Vilmos, az állami számszék új elnöke ma délelőtt tette le az esküt a király kezébe.

A kiegyezés titkos aktái.

Budapest, február 16. (A „Torontai” eredeti távirata.) Politikai körökben általános a vélemény, hogy az 1907-iki kiegyezés titkos aktáinak megvizsgálásával megbízott bizalmi férfiak nyilatkozata, — melylyel egyrészt kimondták, hogy a titkos egyezmény 1. és 2. pontját a volt kormány

ugy értelmezhetné, hogy azzal a kormány szabad elhatározási jogát a bankügyben fentartották, másrészt, hogy e pontok szövegének homályos volta miatt teljes jóhiszeműséggel volt eként is értelmezhető, ahogy azt Lukács László ismeretes képviselőházi beszédében tette, — egy kompromisszum eredménye. Jól értesült politikusok szerint a bizalmi férfiak nyilatkozata Tisza Istvánnak a műve, akit az vezetett, hogy egy ilyen döntéssel, amely mind a két felet salválja, a politikai életnek egy méregfogát húzza ki. Más politikusok véleménye szerint a bizalmi férfiak döntése lovagiasan elintézi ugyan ezt az ügyet, de azért a volt kormányt nem egészen tisztázza, mert kormányférfiaknak nem lett volna szabad egy szerződést úgy szövegeznük, hogy az bármely irányban kétséget hagyjon a maga igaz értelmé tekintetében.

A beteg pápa.

Budapest, febr. 16. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, X. Pius pápa erősen meghült, úgy, hogy most ágybanfekvő beteg. Állapota azonban nem veszedelmes.

Képviselőválasztás.

Budapest, febr. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A nagydísznői kerületben ma volt a képviselőválasztás, amelyen egyhangulag Reisenberg Gusztáv munkapárti jelöltet választották meg.

Nagy hajókatasztrófa.

Budapest, febr. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rouenből sürgönyzik, egy tegnapelőtt Rotterdamból elindult spanyol gőzös utközben a nagy viharban elsüllyedt. A személyzet, valamint 70 utas a vízbe fullt.

Leszakadt menyezet.

Budapest, február 16. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Lisszabonból jelentik, Guardában az ottani kaszárnya nagytermének a menyezete, mikor a hadügy-miniszter is ott volt, leszakadt. A menyezet romjai 150 embert sebesítettek meg, köztük 30—40 embert halálosan.

Apponyi Amerikában.

Budapest, február 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint New-Yorkból sürgönyzik, Apponyi Albert gróf tegnap tartotta meg ott a Carnegie-Hallban előadását, amelyet óriási számú közönség hallgatott meg. Apponyi előadásában részletesen festette az európai politikai viszonyokat s azt mondta, hogy ezek a politikai viszonyok görditenek akadályokat a világbéke elé. Kifejtette tovább, hogy Amerika a maga energikus beakciójával azonban megjavíthatja ez európai viszonyokat.

A kemény tél.

Budapest, febr. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egész Észak- és Nyugat-Európából rendkívül kemény hideget jelentenek. Majdnem mindenütt 15—20 fok, sőt még ennél is nagyobb hideg uralkodik. Egy lembergi jelentés szerint az ottani löportoronynál a két őrtálló katonára az éjjel megfagyott. A következő őrjárat megfagyva holtan találta őket.

Szerkesztői üzenetek.

Gy. O. Mai számunkban közöljük. Beldogság utján. A dolgozat még csak önképzőkori szinten áll s nem érte meg a nyomdai fészt. Sajnáljuk, de nem közölhetjük. Sch. L. (Ilonka.) Teljességgel közölhetlen. Önnek még csak sejtése sincs egy tárcakellekiról. Munkálkodására, köszönettel nem reflektálunk.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Határidő-újság.

Buza (februárra)	23.46
Buza (áprilisra)	22.14
Rozs (áprilisra)	16.52
Zab (áprilisra)	17.36
Tengeri (májusra)	11.58

Közgazdaság.

Tenyészbika- és szarvasmarhavásár Zombolyán.

— február 16.

A torontálmezei gazdasági egyesület, karöltve a zombolyai gazdakörrel, február 25-ikén d. e. 9 órakor Zombolyán, a vásártéren díjazással egybekötött pirostarka tenyészbikavásárt rendez, mely alkalommal a tenyészigényeknek teljesen megfelelő pirostarka bikák a nagym. földművelési miniszterium és a megyei gazdasági egyesület által adományozott díjakkal lesznek kitüntetve.

Az egyes díjak nagyságát a rendelkezésre álló összeg arányában a helyszínen alakítandó bíráló-bizottság fogja megállapítani.

Ezen díjazással egybekötött vásárra elővezetheti saját nevelésű 14 hónapot meghaladó pirostarka bikáit bármely torontálmezei alattulajdonos.

A köztenyésztésre alkalmas pirostarka bikákat a m. kir. állattenyésztési ker. felügyelő urak, továbbá a községek kiküldöttei és a magántenyésztők legnagyobb részben meg fogják vásárolni.

A bemutatott pirostarka bikák megbírálása, valamint az odaítélt díjak kiosztása is, egy e célból alakult szakbizottság által azonnal a helyszínen fog eszközölni.

A tenyészbikavásárral kapcsolatosan tenyész-szarvasmarhavásár is tartatik, melyre a gazdasági egyesületnél tehénvásárlásra jelentkezett nagyszámú gazda fog Zombolyára érkező. Ennél fogva a gazdasági egyesület elnöksége e révén felhívja mindazon gazdákat, kiknek eladásra felállított tehenei és üszői vannak, hogy azokat ezen tenyészállatvásárra hajtsák fel.

Ha az állattulajdonosok az állatkisérők és a felhajandó állatok számára elszállásolást igényelnek, ezen körülményt jelentsék be a zombolyai gazdakör elnökségének.

Hirdetések.

3093. szám. 1911.

Bánlaci főszoj gabirótól.

Pályázat.

Torontálvármegye bánlaci járásához tartozó Szentjános községben üresedésben levő segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása: a községtől 800 korona fizetés, 240 kor. lakbér és 2 öl kemény tűzifa, továbbá 200 korona állami fizetés kiegészítés.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában, illetőleg az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi március 10-ig okvetlenül adják be.

A választás napját később fogom kitűzni.

Bánlak, 1911. évi február hó 14-én.

Dr. Urményi,

főszolgabíró.

234—2.2

196. szám. 1911.

218—3.3

Arlejteségi hirdetés.

Jankahid községében 1911. évi március 15-én d. e. 9 órakor a körülbelül 2096 holdnyi területen üzendő vadászati jog 1911 évi augusztus 15-től 1917. évi augusztus hó 15-ig terjedő 6 évre bérbe fog adni. A bérösszeg minden év aug. 1-én előre fizetendő. 25% óvadék, 50 kor. kikiáltási ár után az árverést megelőzőleg lefizetendő, azután a bérösszegnek megfelelőleg kiegészítendő.

Zárt ajánlatok nem fogadhatók el. A közelebbi feltételek a hivatalos órák alatt naponként betekintheők.

Jankahid, 1911. évi február hó 7-én.

Luy,
jegyző.

Beszu,
bíró.

Jégszállítás.

Nyári időnyire elsőrendű tiszta Béga jeget szállít

PERL MÓR ÉS FIA.

Előjegyzések felvételnek már most, szerb egyházpalota irodahelyiségében.

2865. sz. 1911.

Torontálvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

A vármegye tulajdonát képező zombolyai közkórházban újonnan szervezett bentlakó alorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 1. Évi 1200 korona fizetés.

2. I. osztályú élelmezés, lakás, fűtés, világítás.

A kinevezendő orvos tagja a megyei tisztii nyugdíjintézetnek.

Felhívom az ezen állást elnyerni óhajtó orvostudor urakat, hogy minősítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi március 15-ig hozzám nyújtsák be, mert az elkészült folyamódványok figyelembe nem vétetnek.

Nagybecskerek, 1911. február hó 8.

Jankó,

alispán.

216—3.3

Elsőrendű

illatos orosz tea

eredeti csomagolásban, kazettával vagy anélkül, dekagrammonként 30 fillérért.

Vidéki rendelések a leggyorsabban eszközöltetnek kizárólag

DR. GUTTMANN JAKABNÉ által
Nagybecskerek,
(Korona-utca, saját házában).

(221—2.1)

Vérvörös fajnarancs catániai legjobb minőségű, ötkilós postakosárral 280, eredeti 180—150, avagy 100 darabos ládával 6 korona, eredeti 30—300, avagy 200 darabos ládával 11 koronáért. — Sárga fajnarancs édes, ötkilós postakosárral 250, eredeti ládával 180—150, avagy 100 darabos 475 korona, eredeti 360—300, avagy 200 drbbal 850 korona. — Mandarin mézédés, ötkilós postakosárral 350, eredeti ládával 100 darabos 550 korona. — Citrom elsőrendű, ötkilós postakosárral 220, eredeti ládával 180 darabos 450, eredeti 360, avagy 300 drbbal 850 korona. — Karfiól csodaszép fehér, ötkilós postakosárral 240, eredeti kosárral 18 drbbal 380 korona. — Maróni római konzervált ötkilós postakosárral 250, 25 kilós zsákkal 9 koronáért szállítja utánvétellel, bérmentlenül az Agrumen délgymölcs nagykereskedés Budapesten, Szarka utca 7. — Tessék előnyarjegyzéket kérni délgymölcsökről. (210—31.5)

Megvételre keresek egy használt, de még jó karban levő nagyobb

könyvszekrényt.

Szerbelemér, 1911. február 13.

Kvatsák Nándor,
jegyző.

222—3.3

A felsőtorontáli ármentesítő és belvizszabályozó társulat igazgatójától.

1180. szám.
ig. ex. 1911.

Közgyűlési meghívó!

A társulati elnök ur Ö Moltósága folyó évi március hó 2-ik napján délelőtt fél 12 órára Nagy-kikindán a társulati igazgatóság székepületének gyűléstermébe közgyűlést tűzött ki, melyre van szerencsém ezennel tisztelettel meghívni.

Az alapszabályok 7. §-a*) rendelkezése szerint van szerencsém a községi előljáróságokat megkeresni, hogy erről a községbeli érdekelteket a szokott módon azon megjegyzéssel sziveskedjenek értesíteni, hogy amennyiben azok az alapszabályoknak hivatkozott 7. §-a értelmében önként nem csoportosulnának, a megtartandó közgyűlésen az illető községi előljáróság által fognak képviseltetni; megjegyzem, hogy önálló szavazatra csakis az van jogosítva, akinek kétszeres kivétel szerinti közrejárulása legalább 200 koronát tesz ki.

A községbeli érdekelttség esetleges csoportosulásáról, a választott megbízott vagy megbízottak neveiről, valamint arról, hogy a községbeli érdekeltséget a községi előljáróság fogja-e a társulati alapszabályok 7. §-a értelmében képviselni, a szavazati lajstromok összeállítása céljából a közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal értesítést kérek.

Az 1911. évi március hó 2-iki közgyűlés tárgysorozata:

1. Az 1910. évi számadás.
2. Az 1910 évi jelentés.
3. A számvizsgáló-bizottság megválasztása 1911. évre.
4. Az 1911. évi költségelirányzat jóváhagyásának bejelentése.
5. A töltés magasztási tervek jóváhagyásának bejelentése.
6. Öszentiván és Térvár község felebbezése a társ. választmány 122/1910. sz. határozata ellen.
7. Egy választmányi tag megválasztása.

Nagykikindán, 1911. évi február hó 15-én.

Báró HAUSER KÁROLY s. k.,
igazgató.

237-11.

*) Az alapszabályok 7. §-a következőképen szól: A társulati tagok törvényes jogait a közgyűléseken érdekeltségük arányában személyesen vagy a közgyűlés megnyitását bejelentett megbízottjaik által gyakorolják.
A közgyűlésen a társulati tagok a kétszeres kivétel szerinti közrejárulási összegnek minden 200 koronája után egy-egy szavazattal bírnak, önálló szavazatra azonban csakis az van jogosítva, akinek kétszeres kivétel szerinti közrejárulása legalább kétszáz koronát tesz ki. A szavazati számításakor a fénel nagyobb törtrész egészen vétetik, a fénel kisebb törtrész pedig figyelmen kívül marad.
Kétszáz koronánál kevesebbet fizető tagoknak joguk van csoportosulni és közös megbízottjuk által összes érdekeltségük arányában szavazataikat gyakorolni, ha megbízottjaikat a közgyűlés napja előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnál előzetesen bejelentik, jogukban áll nemcsak egy közgyűlésre, hanem állandó megbízottat is választani, kinek megbízatása addig érvényes, amíg meghatalmazása vissza nem vonatik. Az ilyen állandó képviselő az igazgatónak a meghatalmazása beküldése mellett szintén bejelentendő.
Azon kisebb érdekeltek szavazati jogát, akik önként nem csoportosulnak és akik megbízottjaikat előzetesen be nem jelentik, azon község előljárósága gyakorolja, amely község határában az illető területek fekszenek. A község előljáróságának ez esetben még akkor is van szavazata, ha az illető község határábeli kisebb érdekeltek összes kétszeres kivétel sem tenne ki kétszáz koronát.

Torontáli
cipőkben nagy
választék.

Torontáli
cipőkben nagy
választék.

Galosni, báli cipő, báli legyező, báli ruhadiszek

Benó Testvérek ezelőtt **Kokits A. F.**

divat-, rövid- és játékkereskedés

Nagybecskerek.

Telefon 201.

Telefon 201.

6-87.37

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.